

กฎหมายระหว่างประเทศ

INTERNATIONAL LAW

หน่วยที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ

ดร.ศาสดา วิริยานุพงษ์, Docteur en droit

ประวัติผู้บรรยายโดยสังเขป

การศึกษา

- **ปริญญาเอกทางกฎหมาย (กฎหมายมหาชน)** เกียรตินิยมดีมาก ด้วยความชื่นชมเป็นเอกฉันท์ของคณะกรรมการสอบ (avec les félicitations du jury à l'unanimité) มหาวิทยาลัยนิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ แห่งกรุงปารีส - ปารีส 2 (PANTHÉON-ASSAS) กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส
- **ปริญญาชั้นสูง (กฎหมายรัฐธรรมนูญ)** มหาวิทยาลัยนิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ แห่งกรุงปารีส - ปารีส 2 (PANTHÉON-ASSAS) กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส
- **นิติศาสตร์บัณฑิต** มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
- **มัธยมศึกษา** โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

การอบรมที่สำคัญ

- หลักสูตรการปฏิบัติการจิตวิทยาฝ่ายอำนวยการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย
- หลักสูตรนักบริหารระดับสูง “ธรรมศาสตร์เพื่อสังคม” สถาบันวิทยาการธรรมศาสตร์เพื่อสังคม มูลนิธิสถาบันวิทยาการธรรมศาสตร์เพื่อสังคม

การทำงาน

- อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อนุกรรมการด้านการเงิน การธนาคาร สถาบันการเงินและตลาดทุน ในคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา
- นักวิจัยด้านกฎหมาย สถาบันนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- ผู้อำนวยการวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ (มศว.ภาคใต้) (2556-2560)
- รองคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ (มศว.ภาคใต้)
- ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- ผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (รัฐธรรมนูญ 2540)
- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ฯลฯ

ความหมายของกฎหมายระหว่างประเทศ

ลักษณะทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ

มารยาทหรืออธยาศัยไมตรีอันดีต่อกันในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและศีลธรรมระหว่างประเทศ

International Comity
หรือ Comitas gentium
และ Moral

ไม่มีสถานะทางกฎหมาย
และไม่มี การลงโทษ
สำหรับการละเมิด

กฎหมายระหว่างประเทศ

กฎหมายระหว่างประเทศมีสถานะเป็นกฎหมาย

การละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศจึงมีโทษตามกฎหมายระหว่างประเทศ

โทษสำหรับการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ

ความแตกต่างระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายใน

ปัจจัยด้านโครงสร้าง

กฎหมายระหว่างประเทศ

- สังคมระหว่างประเทศมีการรวมตัว (Integration) ในระดับต่ำ
- หลักอำนาจอธิปไตยของรัฐทำให้สังคมระหว่างประเทศไม่มีองค์กรใดที่มีอำนาจเหนือรัฐ (Supra-national)
- สภาพบังคับของกฎหมายไม่เด็ดขาดและไม่มีประสิทธิภาพ

กฎหมายในประเทศ

- สังคมระหว่างประเทศมีการรวมตัว (Integration) ในระดับสูง
- มีองค์กรของรัฐซึ่งมีอำนาจเหนือปัจเจกชนทำหน้าที่เป็นผู้สร้างและบังคับใช้กฎหมาย
- สภาพบังคับของกฎหมายเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพกว่า

ปัจจัยด้านพื้นฐานของกฎหมาย

กฎหมายระหว่างประเทศ

- มีพื้นฐานอยู่บนหลัก *pacta sunt servanda* และการยอมรับของรัฐในประชาคมระหว่างประเทศ
- ผลบังคับของกฎหมายจึงขึ้นอยู่กับ การยอมรับของรัฐ ซึ่งอยู่ใต้บังคับของกฎหมาย

กฎหมายในประเทศ

- มีพื้นฐานอยู่บนรัฐธรรมนูญ และเป็นคำสั่งของรัฐสภา
- ผลบังคับของกฎหมายจึงมีได้ขึ้นอยู่กับ การยอมรับของประชาชน

สถานะความเป็นกฎหมายของกฎหมายระหว่างประเทศ

ข้อพิพาท กฎหมายระหว่าง ประเทศเป็น กฎหมาย

การที่ธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศกำหนดให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศนำกฎหมายระหว่างประเทศมาปรับใช้ในการระงับข้อพิพาท

การที่ธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศบัญญัติไว้ใน ม. 38 ว่าอะไรบางอย่างที่เป็นบ่อเกิดและที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศ

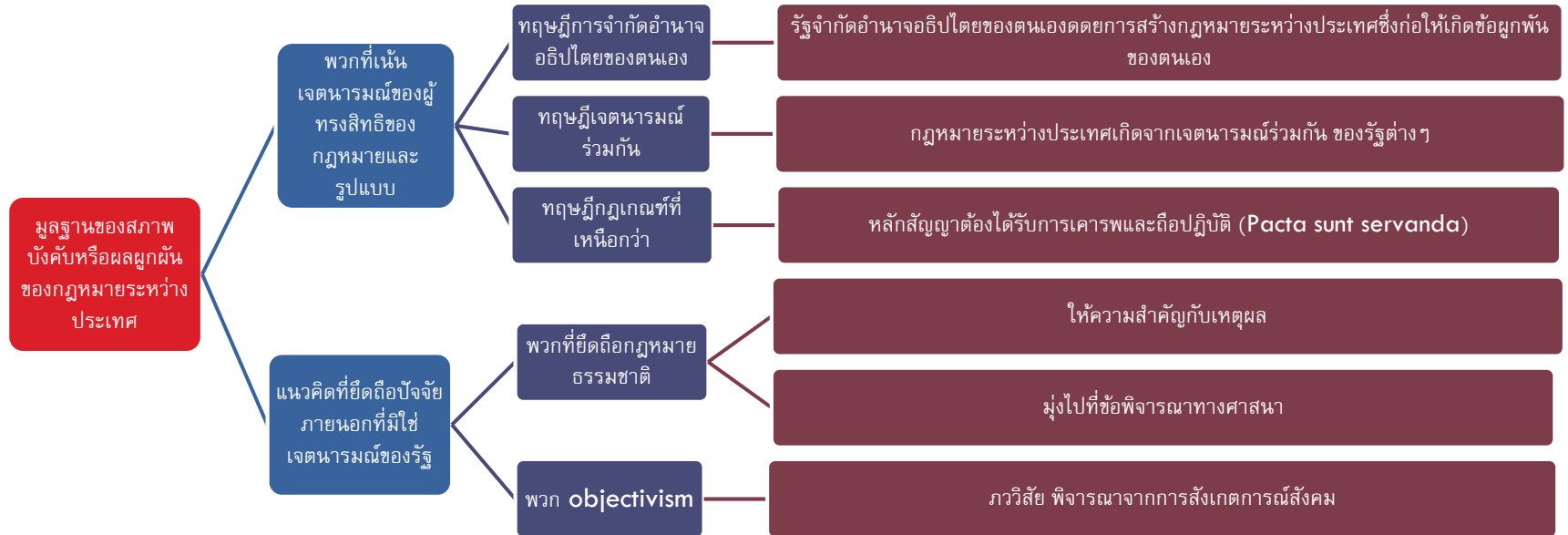
การที่องค์การสหประชาชาติจัดตั้งคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Commission) และจัดสร้างประมวลในการดำเนินการ

รัฐทั้งหลายต่างก็อ้างหลักกฎหมายระหว่างประเทศในการอ้างและเรียกร้องสิทธิหรือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

การที่กฎหมายระหว่างประเทศถูกละเมิดอยู่บ่อยๆ มิได้เป็นข้อพิพาทว่า กฎหมายระหว่างประเทศไม่เป็นกฎหมาย หากแต่อาจกล่าวได้ว่า สภาพบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศไม่มีความเด็ดขาดและขาดประสิทธิภาพ

การนำกฎหมายระหว่างประเทศไปเทียบกับกฎหมายในประเทศเพื่อพิสูจน์ว่ากฎหมายระหว่างประเทศไม่เป็นกฎหมายไม่น่าจะถูกต้อง เพราะพื้นฐานและที่มาของกฎหมายสองประเภทนี้แตกต่างกัน

สภาพบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ

วิวัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศในด้านรูปแบบ

วิวัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศในด้านเนื้อหา

วิวัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศในเชิงประวัติศาสตร์

Jus gentium ในยุค
จักรวรรดิโรมัน

รัฐชาติ หลังยุคกลาง

การจัดตั้งองค์กร
ระหว่างประเทศ หลัง
สงครามโลกครั้งที่ 2

สิ้นยุคสงครามเย็นเข้าสู่
สงครามทางเศรษฐกิจ
และทางการค้า

บ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ

มาตรา 38 ของธรรมนูญ (Statute)
ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ
(International Court of Justice-ICJ)
กฎหมายระหว่างประเทศมีบ่อเกิด
(Sources) อยู่ใน 5 รูปแบบ

สนธิสัญญา (Treaty)

กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ (Customary International Law)

หลักกฎหมายทั่วไป (General Principles of Law)

แนวคำพิพากษาระหว่างประเทศ (Jurisprudence of International Instances)

ทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายระหว่างประเทศ (Doctrine of Publicists)

สนธิสัญญา

เป็นบ่อเกิดที่สำคัญที่สุด
ของกฎหมายระหว่าง
ประเทศ

เป็นกฎหมายระหว่าง
ประเทศที่เป็นลาย
ลักษณ์อักษร

เป็นความตกลงระหว่าง
ประเทศที่กระทำระหว่าง
บุคคลระหว่างประเทศ

เกิดสิทธิและพันธกรณี
ตามกฎหมายระหว่าง
ประเทศ

อาจกระทำในรูปแบบทวิ
ภาคีหรือพหุภาคีก็ได้

กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ

เป็นกฎหมายที่ไม่ได้เป็นลายลักษณ์
อักษร

ขาดความชัดเจนทั้งในด้านขอบเขต
และเนื้อหาสาระ

จะทราบขอบเขตและเนื้อหาที่ชัดเจน
ต่อเมื่อได้รับการยืนยันโดยคำ
พิพากษาระหว่างประเทศหรือเมื่อ
หลักกฎหมายนั้นได้ถูกประมวล
ขึ้นมาเป็นลายลักษณ์อักษร

หลักกฎหมายทั่วไป

เป็นรูปหนึ่งของกฎหมาย
ระหว่างประเทศ

มีไว้เพื่อปิดช่องโหว่ของ
กฎหมายเมื่อไม่มี
สนธิสัญญาหรือกฎหมาย
จารีตประเพณีมาใช้

ในบางกรณีกฎหมายจารีต
ประเพณีกับหลักกฎหมาย
ทั่วไปใกล้เคียงกันมาก

แนวคำพิพากษาระหว่างประเทศ

แนวคำพิพากษาของศาล
ยุติธรรมระหว่างประเทศ

คำวินิจฉัยชี้ขาดของ
อนุญาโตตุลาการระหว่าง
ประเทศ

ทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายระหว่างประเทศ

เป็นบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศก็ต่อเมื่อเป็นทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือกันอย่างกว้างขวาง

เกิดจากเมื่อไม่มีหลักกฎหมายในสนธิสัญญา
กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ
หลักกฎหมายทั่วไป หรือแนวคำพิพากษา
ระหว่างประเทศที่จะนำมาปรับใช้

ป่อเกิดที่มีได้บัญญัติไว้ใน
ธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่าง
ประเทศ : การกระทำฝ่ายเดียว
(Unilateral Acts)

